

Keskuspuisto muodostaa Helsingin vihreät keuhkot. Se perustettiin 1911 asemakaava-arkkitehti Bertil Jungin ehdotuksen pohjalta. Keskuspuisto alkaa etelässä Töölönlahdelta ja ulottuu pohjoisessa Vantaanjoelle. Keskuspuiston ensimmäiset ulkoilutiet on rakennettu 1950-luvulla, pääosin ne on tehty 1960 - ja 1970 -luvuilla ja viimeisimmät aivan äskettäin. Yhteensä ulkoiluteitä on Keskuspuistossa n. 110 km. Puisto tarjoaa monille asuinalueille virkistystä lähietäisyydellä.

- (1) **Maunula** on osa Oulunkylän kaupunginosaa. Yksi isojaon myötä syntyneistä kartanoista oli nimeltään Monsas (tai Månsas), josta Maunula on saanut nimensä. Koko Oulunkylä liitettiin Helsinkiin suuressa alueliitoksessa 1946. Maunulan keskus sai nykyasunsa pääosin 1950-luvulla. Silloin nousi myös Maunulan maamerkki: ”**Saunabaari**”. Mänikkötien-Metsäpurontien kulmarakennuksen ovat piirtäneet Viljo Revell ja Keijo Petäjä. Se on hiljattain peruskorjattu, kuten monet muutkin alueen rakennukset pihoineen. Saunabaarin savupiiput eivät ole enää alkuperäisen asuisia. Entinen yhteissauna tarjoaa kokoontumistilat asukastoiminnalle.
- (2) **Sorsapuiston lastentarha** on Viljo Revellin 50-luvulla piirtämä.
- (3) **Maunulan uurnalehto** perustettiin 1961. Se on kaikkien kaupunkilaisten käytettävissä. Aluetta kiertää piskuinen **Mätäpuro**, joka laskee Pikku-Huopalahteen.
- (4) **Maunulan ulkoilumaja** on rakennettu 1920-luvulla. Nykyisessä käytössään se on ollut 1960-luvulta alkaen. Sitä ennen se toimi metsästäjien ampumarjoitusten tukikohtana. Keskuspuistontaivalta kutsuttiinkin ennen Ampumara-dantieksi, jolla autoliikenne oli sallittu vielä 1960-luvulla. Maja ja kahvila ovat auki ti-to klo 16-20, la-su 10-16.
- (5) **Metsäläntie** ja viereinen **Hämeenlinnanväylä** rakennettiin 1972-74. Metsäläntie oli aivan uusi tieyhteys ja sen nimi oli aluksi Hakametsäntie. Nimi vaihdettiin, kun se sekoittui pari vuotta myöhemmin tehdyn Hakamäentien kanssa.
- (6) **Eläinten hautausmaa** perustettiin 1951.
- (7) **Pasilansuolla** oli kaatopaikka vuoteen 1963 asti. Paikalle alettiin rakentaa Ilmalan ratapihaa 1960-luvun lopulla, edessä oleva Postinkäsittelykeskus rakennettiin 1970-luvun lopulla sekä niiden pohjoispuolinen autoliikennekeskus 1970-luvun alussa. Yhdessä ne muodostavat ns. maaliikennekeskuksen.
- (8) Ajamme pätkän **Maunulan luontopolkua**. Rinteellä kasvaa pähkinälehtoa ja metsälehmuksia. Rinteen alaosa on lähdevaihteista lehtoa, purolaaksossa on suuruoholehtoa.
- (9) Palaamme 1950-luvun kaupunkirakenteeseen. **Koivikkotie 7:n** kaarevat talot ovat Kaj Englundin suunnittelemia. Koivikkotien - Vesakkotien - Metsäpurontien alueen arava-rakentaminen aloitettiin 1949. Arava tarkoittaa valtion tukemaa asuntorakentamista.
- (10) Hilding Ekelundin suunnittelemat **Pirttipolun rivitalot** valmistuivat 1950-luvun alussa, jolloin niitä kutsuttiin ”Oulunkylän rivitaloiksi”, mikä on edelleen niiden muodostaman asunto-osakeyhtiön nimi. Ne on suunniteltu yhtenä kokonaisuutena kohteen (22) kanssa.
- (11) Tuusulantien ja Suursuon välisellä **viljelypalsta-alueella** virtaa jälleen Mätäpuro. Tuusulantie rakennettiin nykyiseen muotoonsa 1960-luvun puolivälissä. Tien parantamista aloitettiin jo 1950-luvulla. Pidettiin häpeänä, kun Seutulän lentokentältä ei ollut edustavaa tietä keskustaan.
- (12) **Suursuon sosiaalikeskuksen** ja sairaskodin takana on kaksi jyrkkäräjaista kalliopaljastumaa. Niihin liittyy I maailmansodan aikaisia **linnoituskaivantoja** (ks. kohta 18), joilla kasvaa nykyään monenlaisia kallio- ja ketokasveja. Niihin on helpompi tutustua jalkaisin. Sosiaalikeskuksessa toimii arkisin kahvila. Alueella on vanhusten kuntopolkua.
- (13) **Jakotie 3:n** asuinrakennus on vuodelta 1908. Tuon ajan pientalot eivät yleensä ole arkkitehtien suunnitteleamia.
- (14) **Lepolantie 19** koostuu puutalosta ja siihen lisätystä tiilirakennuksesta, joka oli ennen Elannon kauppa, tyypillinen 1920-luvun puoti. Puuosa on noin 15 vuotta vanhempi.
- (15) Edellisen länsinaapurina on **Pakilan työväentalo** vuodelta 1923. Nykyään rakennus toimii mm. nuorisotilana.
- (16) **Kehä I** rakennettiin moottoritiemäiseksi v. 1978-80, jolta ajalta ovat myös sen ylittävät kevyen liikenteen sillat. Eritasoliittymä Hämeenlinnantielle valmistui v. 1973, mihin asti se oli Helsingin ruuhkaisimpia risteyskohtia. Tuusulantien ensimmäinen eritasoliittymä valmistui v. 1968, pyörätieyhteys liittymän läpi 1981 ja nykyinen eritasoliittymä v. 1998.
- (17) **Pakilan uuden kirkon** suunnitteli Juha Leiviskä.
- (18) **Nuotiopuiston bunkkerit** ja juoksuhaudat ovat osa venäläisten 1914-17 rakennuttamaa maalinnoitusten ketjua. Se oli aikanaan Suomen suurin rakennustyömaa, jossa töitä teki 10-15 000 miestä. Näistä oli venäläisten tuomia vankeja, tataareja ja aasialaisia, n. 3000 miestä.
- (19) **”Lindgrenin torppa”**, Lepolantien länsipään metsässä on kuin vahingossa Sisä-Suomen salomailta tänne tupsahtanut jääne pienimuotoisesta maanviljelyskulttuurista. Talo on yksityisasunto.
- (20) **Pirkkolan liikuntapuisto** tarjoaa jokaiselle jotakin. Hämeenlinnanväylän puoleisella kalliioisella metsäalueella kulkija kohtaa I maailmansodan aikaisen maalinnoituksen kaivantoja. Sekametsät ovat kasvaneet sodan jälkeisten polttopuiden hätähakkuiden autoioittamille maille. Täällä viihtyvät harmaasiepot ja metsäkirviset. Metsän lehtoisimmilla paikoilla kukkivat keväällä mm. kevätlinnunherne ja lehtotähtimö.
- (21) **Uima- ja palloiluhalli** valmistui 1968, kansainvälisen arkkitehtikilpailun tuloksena. Arkkitehdit ovat Heikki ja Kaija Sirén. Hallissa on juuri tapahtunut mittava uusimistyö. Itäpuolella on kaksi jäähallia ja ulkouima-allas ”Plotti”.
- (22) **Alkutie 88 - Viidenrajantie 38** rakennukset ovat 1900-luvun alkuvuosilta.
- (23) Lähes yhtä vanhoja ovat **Papinmäentie 41 ja 43**.
- (24) **Papinmäentie 31:n** talo (Puronvarren risteyksessä) on valmistunut 1910-luvulla. Sen on piirtänyt Lars Sonck. Nykyään se toimii päiväkotina. **Pirkkolan asuinalue** syntyi pääosin välirauhan aikana. Suurin osa elementtitekniikalla kootuista pientaloista saatiin lahjoituksena Ruotsista. Kiinnitä huomiota talojen ja katujen vaihteleviin suuntiin. Pientalo-alue on suojeltu asemakaavalla.
- (25) **Maunulan kirkko** vihittiin käyttöön 1980. Sen on suunnitellut arkkitehti Ahti Korhonen.
- (26) **Miina Äkkijyrkän veistos Aamulla** / vasikat (1978)
- (27) **Rajametsäntie 29-31** on Hilding Ekelundin 1950-luvun alussa piirtämä. Kannattaa vilkaista sisäpihalle.
- (28) **Haavikkopolun** urheilukentän viereinen vanhempi **koulurakennus** on myös Ekelundin piirtämä.